

În atenția Dlui Pavel FILIP
Prim-ministru al Republicii Moldova

Copie: Octavian ARMAȘU
Ministru al Finanțelor al Republicii Moldova

Copie: Octavian CALMÂC
Viceprim-ministru,
Ministru al Economiei

Nr. 104 din 18 octombrie 2016

Ref.: Comentarii suplimentare la proiectul de politică fiscală, vamală și bugetară pentru 2016

Stimate Dle Prim-ministru,

A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova” (în continuare „AmCham Moldova”) a reușit dezvoltarea unei relații fructuoase de colaborare cu Ministerul Finanțelor, participând, pe parcursul ultimilor ani, la procesele de dezbateri publice pe marginea mai multor proiecte de acte normative și legislative, cu impact asupra mediului de afaceri, inclusiv pe marginea proiectelor de legi privind stabilirea politicii fiscale și vamale pentru următorii ani. Astfel, AmCham Moldova dorește să-și exprime convingerea asupra necesității imperative de promovare a unei serii de subiecte, ce țin de mandatul Ministerului Finanțelor și se regăsesc în proiectul politicii fiscale și vamale pentru 2017.

În cele ce urmează, ne referim atât la propunerile Ministerului Finanțelor susținute de mediul de afaceri, dar care necesită perfecționare în vederea excluderii curenților în procesul de implementare și executare, dar și la propuneri care necesită o atenție sporită atât din partea Ministerului Finanțelor, cât și a întregii societăți.

I. Prevederi fiscale privind taxele locale

Camera de Comerț Americană salută propunerile Ministerului Finanțelor privind modificarea și completarea prevederilor fiscale privind taxele locale.

În viziunea noastră, formarea cuantumului taxelor locale trebuie să respecte cerințele de **accesibilitate, transparență și previzibilitate**, consacrate în articolul 23 din Constituția Republicii Moldova.

Astfel, deși autoritățile publice locale se bucură, în condițiile legii, de autonomie financiară, adoptă bugetul lor propriu, care este independent și separat de bugetul de stat, există o **interdependență directă între legea bugetului de stat și bugetele unităților administrativ-teritoriale**, părți componente ale bugetului public național, iar formarea taxelor și impozitelor fie la nivel național, fie la nivel local trebuie să asigure un echilibru și o echitate între contribuabilii de la care acestea urmează a fi încasate, fiind aplicabile aceleași cerințe și criterii.

Constatăm că, potrivit articolului 132 din Constituție, care reglementează sistemul fiscal, impozitele, taxele și orice venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc, conform legii, de organele reprezentative respective, iar modalitatea de instituire a echității sociale și

respectării articolului 126 din Constituție revine Parlamentului, prin intervențiile de modificare și completare a legislației naționale.

Problema abordată vizează în mod direct două categorii de subiecți, autoritățile publice locale și contribuabilii. Iar argumentele invocate de reprezentanții autorităților publice locale se concentrează exclusiv pe aspectele aferente principiului autonomiei financiare, fără a ține cont de drepturile și libertățile constituționale ale contribuabililor.

Considerăm că, abordarea unilaterală a problemei invocate este inadmisibilă, deoarece produce efecte disproporționate ca urmare a unor interpretări abuzive din partea autorităților publice locale. În aceste condiții, este necesară examinarea practicilor de aplicare a normelor juridice de reglementare a cotelor maxime pentru taxele locale în vigoare până la 04.04.2011 și a normelor juridice de reglementare în domeniu aplicate ulterior, precum și a experienței altor state europene în acest sens.

Drept exemplu de reglementare a cotelor maxime la taxele locale, aplicate de către unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, poate servi legislația României, potrivit căreia impozitele și taxele locale sunt reglementate prin Titlul IX Impozite și taxe locale din Codul fiscal, prin Normele metodologice de aplicare ale prevederilor Titlului XI din Codului fiscal, prin Anexa nr.1 la Normele metodologice și prin hotărârile autorităților deliberative a administrației publice locale, fiind stabilite cote fixe ale impozitelor și taxelor locale.

Considerăm că, măsura de stabilire prin lege a cotelor maxime ale taxelor locale este justificată și nu este disproporționată în raport cu drepturile și libertățile autorităților publice locale, ci dimpotrivă, asigură un echilibru în exercitarea drepturilor și libertăților subiecților vizati.

Astfel pentru asigurarea egalității în drepturi a cetățenilor, pentru justa impunere fiscală a lor, pentru garantarea principiilor constituționale de legalitate, a dreptului fiecărui cetățean de a-și cunoaște drepturile și obligațiile, Constituția prin articolul 58 pune în sarcina organelor reprezentative stabilirea prin **lege** a impozitelor, taxelor și oricăror altor venituri ale bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale, deoarece anume cetățenii suportă, în ultima instanță, toate cheltuielile legate de plata taxelor și impozitelor.

Potrivit art.3 alin.(2) din Codul fiscal, actele normative adoptate de către Guvern, Ministerul Finanțelor, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat și Serviciul Vamal de pe lângă Ministerul Finanțelor, de alte autorități de specialitate ale administrației publice centrale, precum și **de către autoritățile administrației publice locale**, în temeiul și pentru executarea acestui cod, nu trebuie să contravină prevederilor lui sau să depășească limitele acestuia.

Suplimentar, comunicăm că în baza art.3 alin.(1) din Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012 **statul asigură** libertatea activității de întreprinzător, **protecția concurenței loiale** și apărarea drepturilor și intereselor întreprinderilor și ale cetățenilor contra practicilor anticoncurențiale și concurenței neloiale.

Art.12 alin.(1) din aceeași lege prevede că **sînt interzise orice acțiuni sau inacțiuni** ale autorităților și instituțiilor **administrației publice centrale sau locale** care restrîng, împiedică sau denaturează concurența, **precum stabilirea de condiții discriminatorii sau acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor.**

Potrivit art.2 alin.(1) al Legii cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător, nr.81-XV din 18.03.2004, **investițiile** în Republica Moldova sînt reglementate de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege, de alte legi și acte normative, precum și de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte.

Totodată, art.6 din aceeași lege garantează că, **investitorilor** li se acordă condiții echitabile și egale de activitate, care exclud aplicarea de măsuri discriminatorii ce ar putea împiedica dirijarea, operarea, întreținerea, folosirea, fructificarea, achiziționarea, extinderea sau dispunerea investițiilor.

Iar, art.14 alin.(1) din Legea cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr.235-XV din 20.07.2006 stipulează că, normele materiale și procedurale de inițiere, desfășurare și lichidare a afacerii, precum și de control asupra afacerii, **se stabilesc prin legi**. Alin.(2) din același articol prevede că **autoritățile administrației publice nu sînt în drept să adopte norme primare pentru reglementarea inițierii, desfășurării și lichidării afacerii**.

În acest sens, este necesar de menționat că, abilitarea autorităților publice locale cu dreptul de stabilire a taxelor locale, a avut un impact negativ asupra activității de întreprinzător. Adoptarea unor decizii prin care au fost stabilite taxe exagerate în raport cu veniturile din activitatea de întreprinzător a generat nemulțumiri din partea contribuabililor, fiind promovate decizii disproporționate și discriminatorii din partea autorităților publice locale.

Din aceste considerente, susținem stabilirea criteriilor de formare a taxelor locale, precum și plafonarea acestor taxe prin lege adoptată de Parlamentul RM, întru respectarea principiilor transparenței și previzibilității în dezvoltarea climatului investițional atât la nivel local, cât și la nivel național.

II. Soluția Fiscală Individuală Anticipată

Cu privire la soluția fiscală individuală anticipată (SFIA) dorim să menționăm următoarele:

Prin introducerea acestui concept legiuitorul trebuie să stabilească regimul juridic al acestui act în coroborare cu art. 42 și 43 din Legea privind actele legislative nr. 780 din 27.12.2001; precum și art. 15 -17 din Legea privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale nr. 317 din 18.07.2003. Pentru a înlătura confuzia, urmează în mod expres să fie stabilită derogarea SFIA de la aceste articole prin lege organică.

Propunem excluderea sintagmei „**ce desfășoară activitate de întreprinzător**”, pentru a permite și contribuabililor care nu desfășoară activitate de întreprinzător, să solicite SFIA.

Proiectul nu stabilește care va fi calea de contestare a SFIA emise, în cazul în care solicitantul nu este de acord cu aceasta.

Cu privire la taxa de emiterie a SFIA, dorim să menționăm următoarele:

Proiectul nu stabilește care va fi statutul juridic al taxei de emiterie. Înțelegerea noastră este că aceasta ar reprezenta o plată pentru servicii prestate de Serviciul Fiscal de Stat persoanelor fizice și juridice. În acest sens este necesar spre exemplu de a modifica art. 43 alin. (4) din Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98 din 04.05.2012, care ar permite unui serviciu de stat să presteze servicii de interes public contra plată în alte cazuri decât cele prevăzute de Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător.

Proiectul stabilește o taxa de emiterie diferită în dependență de mărimea contribuabilului – solicitant. Totodată nu este justificată necesitatea unei asemenea taxe diferite. Astfel considerăm că taxa de emiterie, dacă va exista, trebuie să fie una pentru toți contribuabilii, indiferent de mărimea solicitantului, pentru a evita tratamentul discriminatoriu.

Proiectul stabilește mărimea taxei de emiterie în euro. Nu este justificată o asemenea abordare, în special dacă ținem cont de art. 6 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181 din 27.07.2014, care prevede că toate operațiunile de încasări și plăți bugetare se exprimă în monedă națională.

Prin dezvoltarea acestor aspecte, legiuitorul trebuie să stabilească dacă SFIA va avea un caracter obligatoriu sau nu.

În baza analizei comparate cu statele în care acest instrument fiscal funcționează, recomandăm Ministerului Finanțelor să-și revadă poziția și să-l instituie ca act obligatoriu din momentul emiterii.

III. Impozitarea veniturilor persoanelor fizice din activitatea agricolă

La art. 90¹, alin. (3⁵), cifra „2%” se înlocuiește cu cifra „3%”.

Majorarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată de la 2% la 3% va duce la majorarea costului, deoarece achitarea impozitului se efectuează la momentul achiziției, dar însăși producția agricolă se realizează pe parcursul a 7 – 8 luni. De aici rezultă ca crește nu numai costul pe baza impozitului achitat dar și dobânda achitată pentru acest impozit. Pe de alta parte, impozitul pe venit la sursa de plată se reține de la persoana fizică, de aici rezultă că nici agricultorii persoane fizice, nu vor mai avea așa interes de a recolta și de a realiza producția agricolă. Companiile din Republica Moldova, vor avea costuri mari și nu vor mai fi competitive pe piețele din UE. De aici rezultă că odată cu majorarea impozitului pe venit reținut la sursa de plată, se va micșora volumul exportului, evident ca și intrarea valutei se va micșora.

În acest sens, este reprezentativă experiența României, țară membră UE¹.

Conform Codului Fiscal Român, veniturile din activități agricole cuprind veniturile obținute individual sau într-o formă de asociere, fără personalitate juridică, din, cultivarea produselor agricole vegetale; exploatarea plantațiilor viticole, pomicole, arbuștilor fructiferi și altele asemenea. Ulterior se remarcă că acestea sunt neimpozabile, în baza unor criterii limitative. De exemplu, în cazul cultivării cerealelor, plantelor oleaginoase, cartofului – 2 ha; legume de câmp – 0,5 ha; pomi pe rod – 1,5 ha.

Suplimentar, remarcăm că în cazul venitului realizat ca urmare a valorificării produselor culese din flora sălbatică, acestea sunt integral neimpozabile.

În altă ordine de idei, supun atenției Dvs. sumarul studiului „*Tax treatment of farmers in the Republic of Serbia*”, realizat în 2015². În cadrul acestuia se menționează că începînd cu 2013, sistemul fiscal sîrb exclude prevederile privind impozitarea veniturilor persoanelor fizice (fermierilor) din activitatea agricolă și silvicultură.

Prin prisma celor menționate supra, suntem categoric împotriva modificărilor propuse și recomandăm excluderea acestora din proiectul de lege. Suplimentar, propunem analiza oportunității implementării mecanismului de impozitare a veniturilor persoanelor fizice din activități agricole, silvicultură și piscicultură, conform modelului din România.

În lumina celor expuse mai sus, rugăm respectuos organizarea unei întrevederi între reprezentanții AmCham cu Dvs., în scopul identificării celor mai bune soluții pentru subiectele prezentate supra.

Cu deosebit respect,
Mila Malairău

Director Executiv
A.P. „Camera de Comerț Americană din Moldova”

¹ Art. 103, 105, Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal

² <http://www.ea.bg.ac.rs/images/Arhiva/2015/Broj%203/11%20EP%203%202015-11.pdf>

AmCham Moldova

fighting for your business

AP "Camera de Comerț Americană din Moldova"
nr. 3678, cod fiscal 1009620002440
str. Pușkin 45B, MD-2005, Chișinău, Moldova
Tel.: +373 22 211 781, Fax: +373 22 211 782
info@amcham.md, www.amcham.md